

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Департамент економічного та регіонального розвитку,
торгівлі, залучення інвестицій, забезпечення виконання
державних програм та контролю за їх виконанням Закарпатської ОДА
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами !*

*Міжнародний та національний досвід
суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах
євроінтеграції*

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Департамент економічного та регіонального розвитку,
торгівлі, залучення інвестицій, забезпечення виконання
державних програм та контролю за їх виконанням Закарпатської ОДА
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

***Міжнародний та національний досвід
суспільно-географічного розвитку туристичної галузі
в умовах євроінтеграції***

***Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції
29 жовтня 2021 року***

Мукачево 2021

УДК 338.486:91(477:4)(043.2)
М 58

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 листопада 2021 р.)*

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 25 листопада 2021 р.)*

Відповідальний за випуск – доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – д.геогр.н., доц.; Папп В.В. – д.е.н., проф., Медвідь Л.І. – к.е.н., ст. викл.; П’ятка Н.С. – к.е.н., ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні аспекти суспільно-географічного розвитку туристичної галузі у контексті інтегрування України в європейський економічний простір.

М 58

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021.– 122 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Погляди редколегії не завжди збігаються з позиціями авторів

© Мукачівський державний університет, 2021

Найбільшими комп'ютерними системами бронювання на міжнародному туристичному ринку є AMADEUS, Worldspan і Galileo [2].

Використання туристичними компаніями різноманітних інструментів Інтернет-технологій є одним із найважливіших напрямків просування туристичного продукту та комунікації зі споживачами. Інноваційні технології в роботі підприємств сфери послуг підвищили їх конкурентоспроможність і якість обслуговування, позитивно вплинули на корпоративний імідж, збільшили потік клієнтів, забезпечили прибуток та ін.

Список використаних джерел:

1. Компанець К.А. Роль інтернет-технологій у розвитку підприємства сфери послуг / К.А. Компанець, Т.А. Навродська, К.О. Мороз // Національна економіка. – Вид. Інтелект XXI, – № 5, 2018. – С.66-70.

2. Максимова Ю.О. Використання сучасних інформаційних технологій у розвитку туристичного бізнесу України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/27246/1/626-633.pdf>

3. Хрептик О.В. Роль і значення Інтернету в сучасному туристичному бізнесі / О.В. Хрептик // Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку» (м. Бердянськ, 20-21 квітня 2017 р.) Бердянськ: БДПУ, 2017. – С.278–279.

УДК 911.3

Смочко Н.М., Терпай Г.І.

Мукачівський державний університет

м. Мукачєво

natasmochko@gmail.com

АНАЛІЗ МОНОПРОЦЕСІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРУКТУРИ АГРАРНИХ СИСТЕМ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Розвиток аграрних територіальних систем активно вивчався і вивчається вченими різних галузей знань. Але особливо активно аграрні територіальні системи вивчалися спочатку в економічній і соціальній географії.

Сільське господарство традиційно є важливою складовою вітчизняного господарського комплексу. Тенденції і перспективи розвитку галузі визначаються загальним станом національної економіки, на якому, своєю чергою, значною мірою позначається динаміка основних показників аграрної діяльності». Очевидно, що тут розвиток сільського господарства визначеної території (держави Україна) розглядається як монопроцес, перебіг якого залежить від інших монопроцесів (наприклад розвиток національної економіки)

[1; с.15]. Висновок, зроблений нами, підтверджується наступною фразою доповіді «Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки» - «Специфіка сільськогосподарського виробництва, а саме: характер виробленої продукції (споживається масово), належність до первинного сектора економіки (піддається значним ціновим коливанням), залежність від погодних умов (провокує волатильність урожаїв, валових зборів і доходності виробників), визначає у той чи інший період напрям і ступінь впливу галузі на макроекономічну ситуацію у країні» [1; с.15].

Будь-яка числова характеристика території є точкою відліку перебігу конкретного процесу монорозвитку, що відбувається в її межах. Навіть не маючи динамічних даних, але порівнюючи точки відліку перебігу різних процесів монорозвитку, можемо припустити, як вони протікають на аналізованій території (наприклад, Карпатський регіон) чи її частинах (області Карпатського регіону). Якщо візьмемо до уваги, що Карпатський регіон займає в Україні площу 9,4 %, а проживає на ній 14, 4% всього наявного населення і 23,8 % сільського населення, що засвідчує про вищу щільність наявного населення і набагато вищу щільність сільського населення, ніж в середньому по Україні. Це є своєрідним підтвердженням того, що окремі монодемографічні процеси зберегли свою специфіку в Карпатському регіоні до нашого часу і виявлення тої специфіки вимагає розгляду кожного процесу монорозвитку зокрема.

Величезне значення має і вивчення монопроцесів, пов'язаних з використанням природних ресурсів агровиробництва. Наприклад, згідно з даними Держстату й Міністерства екології та природних ресурсів України, які наводяться в науковій доповіді «Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки» [[1; с.16] в цілому по країні має місце:

- сільськогосподарська освоєність території – понад 70%;
- розораність земель – майже 54% (науково обґрунтований рівень: до 35-40%);
- екологічно нестійке землекористування, усталена тенденція погіршення якісного стану ґрунтів: їх підкислення (14%), засолення та осолонцювання (4%), переущільнення (близько 39%), дегуміфікація (43%);
- щорічне від'ємне сальдо балансу всіх елементів живлення;
- приблизно третина орних земель перебуває під загрозою водної й вітрової ерозії;
- вододефіцитність господарювання.

В Карпатському регіоні треба звернути увагу і на паводки, які обумовлюють і екологічно нестійке землекористування, збільшену загрозу водної ерозії тощо. Але, загалом, як зазначає В.М. Якубів, у Карпатському

регіоні наявні вихідні ресурсні запаси необхідні для налагодження ефективного аграрного виробництва, зокрема це стосується забезпеченості сільськогосподарськими угіддями, основними засобами та робочою силою [2]. Дуже часто сільські території конкретного регіону характеризують за вартістю виробленої продукції сільського господарства, яка, якщо її взяти за ряд років у порівняних цінах, є також процесом монорозвитку, генералізованим на регіональному рівні. Нами наведені й проаналізовані такі дані (табл.1).

Таблиця 1.

Продукція сільського господарства *

(у постійних цінах 2016 року, млн грн)

Територія	Господарства усіх категорій		
	продукція сільського господарства	з неї	
		продукція рослинництва	продукція тваринництва
Продукція сільського господарства за 2013 рік			
Україна	613429,4	463558,5	149870,9
Закарпатська	8812,6	4623,5	4189,1
Івано-Франківська	12590,1	6682,6	5907,5
Львівська	19763,2	12434,9	7328,3
Чернівецька	10206,6	6797,8	3408,8
Карпатський регіон	51372,5	30538,8	20833,7
Частка Карпатського регіону в Україні	8,4	6,6	13,9
Продукція сільського господарства за 2014 рік			
Україна	626925,1	477747,4	149177,7
Закарпатська	8811,6	4773,5	4038,1
Івано-Франківська	13395,2	7358,5	6036,7
Львівська	20868,8	13702,1	7166,7
Чернівецька	10644,8	7328,4	3316,4
Карпатський регіон	53720,4	33162,6	20557,9
Частка Карпатського регіону в Україні	8,6	6,9	13,7
Продукція сільського господарства за 2015 рік			
Україна	596832,8	453016,9	143815,9
Закарпатська	8369,0	4551,3	3817,7
Івано-Франківська	12775,9	6912,3	5863,6
Львівська	20237,4	13198,5	7038,9
Чернівецька	9684,9	6438,5	3246,4
Карпатський регіон	51067,2	31100,6	19966,6
Частка Карпатського регіону в Україні	8,6	6,9	13,9
Продукція сільського господарства за 2016 рік			
Україна	634433,1	494461,9	139971,2
Закарпатська	8092,4	4613,8	3478,6
Івано-Франківська	12979,0	7483,7	5495,3
Львівська	20741,0	13860,9	6880,1
Чернівецька	9674,4	6489,6	3184,8
Карпатський регіон	51486,8	32448,0	19038,8
Частка Карпатського регіону в Україні	8,1	6,6	13,6

Продукція сільського господарства за 2017 рік			
Україна	620475,6	480157,0	140318,6
Закарпатська	8214,3	4527,2	3687,1
Івано-Франківська	13512,3	8070,7	5441,6
Львівська	22029,3	14926,9	7102,4
Чернівецька	10197,8	7082,4	3115,4
Карпатський регіон	53953,7	34607,2	19346,5
Частка Карпатського регіону в Україні	8,7	7,2	13,8
Продукція сільського господарства за 2018 рік			
Україна	671294,0	529347,5	141946,5
Закарпатська	8781,1	4768,9	4012,2
Івано-Франківська	13685,5	8153,7	5531,8
Львівська	22818,7	15522,3	7296,4
Чернівецька	10722,6	7631,7	3090,9
Карпатський регіон	56007,9	36076,6	19931,3
Частка Карпатського регіону в Україні	8,3	6,8	14,0

**Розраховано автором за даними Державної служби статистики України*

Аналіз монопроцесу «продукція сільського господарства (у постійних цінах 2016 року, млн грн)» у Карпатському регіоні дає можливість зробити висновок, що, незважаючи на незначні річні коливання у період 2013-2018 рр., її виробництво залишалось стабільним, як і частка виробництва Карпатського регіону в Україні загалом.

Не менше значення має аналіз реалізованої продукції на тлі виробленої. Хоча не наводимо всіх даних за такі ж роки, як виробництво продукції сільського господарства, а подаємо вартість продукції сільського господарства, реалізованої підприємствами лише у 2019 році (табл. 2), можемо лише констатувати, що і в цьому випадку ситуація є подібною, як і з виробництвом продукції сільського господарства.

Список використаних джерел:

1. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки: наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України Бородіної О.М., д-ра екон. Наук Шубравської О.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». – К., 2018. – 152 с.

2. Якубів В.М. Аграрне виробництво в Карпатському регіоні: передумови і перспективи розвитку. // Електронний журнал «Ефективна економіка» № 3, 2009. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=71>

Гоблик-Маркович Н.М., Товт С. В. Інформаційна логістика в туризмі.....	62
Голод А.П., Головчук Ю.О. Брендинг як елемент маркетингових стратегій регіонального розвитку туризму в Україні.....	65
Дибчук Л.В. Роль та складові маркетингу взаємовідносин на ринку туристичних послуг.....	67
Заставецька Л.Б., Кульчицький Р.Р. Розвиток туристичної галузі як необхідна складова підвищення якості життя населення.....	71
Папп В.В., Василюшин М.І. Територіально-економічні аспекти модернізації господарського комплексу регіону.....	73
Папп В.В., Волошин К.І. Теоретичні особливості процесу децентралізації в країні	75
Папп В.В., Ворохта М.В. Особливості суспільно-географічного районування в Україні.....	77
Смик О.С., Мардар М.А. Роль і значення інтернету	78
Смочко Н.М., Терпай Г.І. Аналіз монопроцесів трансформації структури аграрних систем Карпатського регіону.....	81
СЕКЦІЯ 6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	
Глібчук Д.П., Медвідь Л.І. Соціальний туризм: суть, види та досвід розвитку	85
Грабевник С.М. Проблеми і перспективи розвитку туризму у Тернопільській області.....	88
Ільтьо Г.Ф. Туристична політика та її вплив на формування стратегії розвитку туризму.....	91
Кампов Н.С. Пріоритетні напрями забезпечення сталого розвитку регіонального рекреаційно-туристичного комплексу.....	92
Корома Н. С. Переосмислення успіху туризму для сталого зростання.....	94
Матвійчук Л.Ю., Лепкий М.І. Інноваційні управлінські підходи в сфері сталого розвитку туризму регіону.....	97
Мороз С. Р. Напрями модернізації санаторно-курортного комплексу регіону.....	100
Смочко М.Ю., Соцька І.Р. Сучасні тенденції розвитку міжнародного медичного туризму.....	103
СЕКЦІЯ 7. ІННОВАЦІЙНІ АТРАКЦІЇ В ТУРИЗМІ – ШЛЯХИ ДО УСПІХУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	
Касинець О.В., Кампов Н.С. Святково-видовищна масова анімація в Закарпатській області.....	106
Олійник В. В. Проблеми та перспективи реалізації музею як науково-дослідницької атракції в туризмі.....	108
П'ятка Н.С., Мишанич А.А. Екологічний туризм: проблеми, перспективи та шляхи розвитку.....	112
СЕКЦІЯ 8. ТУРИСТСЬКА ОСВІТА ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ	
Гавришко С.Г., Борчік-Вінце О.О. Похід як форма активного відпочинку в процесі формування основ здорового способу життя учнів початкової школи	114
Купіна О. В., Акімова О. М. Сучасні види освітнього туризму.....	116
Лужанська Т.Ю., Молнар-Бабіля Д.І. Екологізація навчально-виховного процесу в підготовці фахівців.....	118

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>